

Hírlevél 2009/2.

- **DRUGNET EUROPE 65**
- **BZP KOCKÁZATELEMZÉS**
- **UTAZÁSI BESZÁMOLÓ LISSZABONBÓL – KANNABISZ PIAC ÉS TERMESZTÉS**
- **KANNABISZ PIAC: KVANTITATÍV JELLEMZŐK**

Drugnet Europe 65

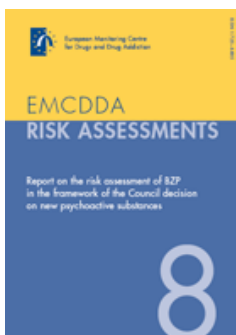
Megjelent a Drugnet Europe, az EMCDDA hírlevelének legújabb száma. A kiadvány összegyűjti az utóbbi hónapokban megjelent írásokat: a kábítószer-maradványok szennyvizekben történő mérése kérdéseit és a drogok gépjárművezetésre gyakorolt hatásait. Szó esik a Spice-ről, és egy a kezelési akadályokat feltérképező uniós kutatás beszámolójáról. A BZP kockázatelemzése nyomán elkészült egy átfogó összeállítás a kábítószerrel; elindult a Best practice portál célzott prevenció programokat és evaluációs kutatásokat összegyűjtő modulja. A hírlevél több aktuális konferenciát és kiadványt is ajánl a kábítószer-probléma számos szakterületéről.

A kiadvány letölthető az EMCDDA honlapjáról:

<http://www.emcdda.europa.eu/html.cfm/index69413EN.html> ■

BZP Kockázatelemzés

A kiadvány bemutatja a BZP használat egészségügyi és szociális következményeit és a szer nemzetközi csempészete és a szervezett bűnözés kapcsolatát. Az szer az EMCDDA, az Európai Bizottság, az Europol és az EMEA szakértői munkacsoportja beszámolója alapján került tilalom alá a tagállamokban.

A kiadvány elérhető az EMCDDA honlapján:

<http://www.emcdda.europa.eu/publications/risk-assessments/bzp> ■

UTAZÁSI BESZÁMOLÓ LISSZABONBÓL

Kannabisz piac és termesztés

Szakértői találkozó

2009.02.05-02.06.

Tarján Anna - Nemzeti Drog Fókuszpont

2009-ben az EMCDDA az Éves Jelentés részét képező Kiemelt Témaként a „Kannabisz piac és termesztés” jelölte ki, így az idei évben minden tagállamnak a témában rendelkezésre álló standard adatok mellett egy specializált adat- és információgyűjtést is végre kell hajtania ezen a területen.

A kannabisz a legelterjedtebb illegális szer Európában, fogyasztásának prevalencia értékeit számos kutatás és standardizált adatgyűjtés vizsgálja évről évre. Azonban a kannabisz kínálati oldaláról, az európai kannabisz piac struktúrájáról egy mindent átfogó kép, a teljesség igényével elkészített elemzés nem áll rendelkezésre. Az EMCDDA ezen hiányterület miatt tűzte ki céljául, hogy több európai kutatócsoporttal, illetve szervezettel együttműködve feltérképezze, és elemzi az európai kannabisz termesztést, illetve a piac és kínálat összetételét, jellemzőit, szereplőit, az utóbbi évek változásait, tendenciáit, hangsúlyeltolódásait.

Az elmúlt évek rutin adatgyűjtéséből és a kutatásokból származó információk alapján több kérdés is felmerül európai szinten: Változik a piaci színtér, a kínálat, a szereplők? Az importált hasis helyett a belföldön termesztett kannabisz népszerűbb? Melyik kannabisz-származékot preferálják a fogyasztók? Milyen szerepet tölt be az internet? A termesztők milyen típusokra oszthatóak, hogyan terjed közöttük a „know-how”? Az új termesztési technikák miatt egyre magasabb a hatóanyag-tartalom? Emellett az EMCDDA az előbbieken feltételezett változások közvetett társadalmi következményeire is keresi a választ, vagyis: Változtatni kell a rendőrségi stratégián, a prioritásokon? A jelenleg piacon lévő kannabisz kínálatnak milyen egészségügyi következményei lehetnek? A növekvő belföldi termesztés milyen anyagi károkat és társadalmi költségeket vonhat maga után?

Az EMCDDA februárban találkozót szervezett, ahol a Kiemelt Téma projektkoordinátora bemutatta a főbb vázlatpontokat, és kiemelte azokat a területeket a témában, ahol a nemzeti fókuszpontoktól, illetve szakértőktől együttműködést és kutatómunkát vár. Mivel a standardizált adatgyűjtésből származó, lefoglalási, bűnözési, utcai árakra vonatkozó adatok, illetve a kínálatcsökkentésre vonatkozó stratégiák leírásai rendelkezésre állnak, az EMCDDA jelenlegi kutatásának elsődleges célja az adatok és a stratégiák mögé látni, az elméletet szintetizálni a gyakorlattal. Megérteni az adatokban mutatkozó változások mozgatórugóit, a kínálatcsökkentés gyakorlati megvalósulását, megvizsgálni azt, hogy a rutin adatgyűjtés valóban a piaci átalakulást tükrözik-e, vagy esetleg a végrehajtó szervek aktivitását, prioritásait.

Az országok feladata tehát a rutin adatok kannabiszra vonatkozó tematikus rendezésén túl, egyrészt a kannabisz piacot érintő tendenciákra, változásokra vonatkozó hírszerzési információk, kutatások összegyűjtése; a rendelkezésre álló, kannabisszal összefüggő visszaélés kábítószerrel bűncselekmények letartóztatási, bírósági jegyzőkönyveinek esetleges áttanulmányozása. Másrészt, a lehetőségekhez mérten mélyinterjúk, anonim kérdőívek felvétele fogyasztókkal, termesztőkkel, termesztői boltok (grow shop) vezetőivel, terjesztőkkel, fogyasztói internetes fórumok tanulmányozása, illetve szakértői és fogyasztói fókuszcsoporthoz létrehozása. Az utóbbi feladat azért nagyon fontos, mert a jelenleg elérhető kvantitatív adatok kvalitatív kiegészítésére ad lehetőséget, továbbá, mintegy belülről, szerves részeit igénybe véve elemzi és értelmezi a kannabisz jelenséget.

A találkozó során az Egyesült Királyság két szakértője bemutatta a hazájukban már megkezdett kutatási folyamatot, ezzel kiinduló pontokat, ötleteket adva a többi tagállam számára. A belga szakértő rövid képzés keretében megtanította, hogyan lehet felállítani és

hatékonyan megszervezni egy fókuszcsoporthoz, majd azt, konkrét kutatási területre alkalmazva, a résztvevők szerepjáték keretében gyakorolták. A találkozók második napján minden tagállam képviselője elmondta, hogy milyen rutin adatok, illetve kutatások állnak rendelkezésre hazájukban, illetve melyek azok a frissen hallott, tanult dolgok, amelyek alkalmazása kapacitás és finanszírozás függvényében megvalósítható országukban.

A beszámolókból kiderült, hogy az egyes országok nagyon különböző mértékű és minőségű adatokkal és további adatgyűjtési lehetőséggel rendelkeznek. Ennek ellenére az EMCDDA, a tagállamok, a kutatócsoportok és nemzetközi szervezetek együttes munkája várhatóan eléri a kitűzött célt, azaz az európai kannabisz piac és termesztés alkotóelemeinek integrált, holisztikus elemzését, a „modus operandi”, azaz a működés átláthatóságát, komplex megértését. ■

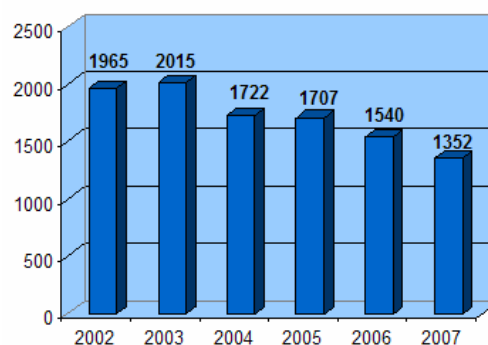
Kannabisz piac: kvantitatív jellemzők

A hazai kannabisz piac sajátosságairól három területen gyűjt adatokat a Drog Fókuszpont. Bár a fent bemutatott Kiemelt Téma a közvetett indikátorok mellett elsősorban kvalitatív adatokra kíváncsi, áttekintettük, milyen adatok hozzáférhetők a *kínálati oldal*, az *árak és tisztaság* és a *hozzáférés megítélése* kapcsán.

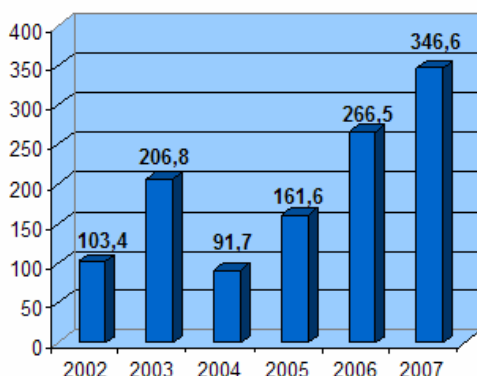
Kínálati oldal

A kínálati oldal közvetett mutatói a lefoglalások száma és a lefoglalt szerek – jelen esetben a kannabiszszármazékok – mennyisége lehet. A hazai lefoglalási adatokat a Bűnügyi Szakértői és Kutatóintézet (BSZKI) összegzi. A kannabisz lefoglalások száma hazánkban 2002 óta évről évre csökken. A hasis lefoglalások száma nem változott jelentős mértékben az elmúlt években. A kannabisz növény lefoglalásokról 2004 óta van adatgyűjtés, a lefoglalások száma 2007-ben a korábbi év kétszeresére emelkedett.

Kannabisz lefoglalások száma (eset)

Lefoglalt kannabisz mennyisége (kg)

A lefoglalt kannabisz mennyisége Magyarországon az utóbbi évek során folyamatos növekedést mutatott, azonban a lefoglalt hasis mennyisége nem változott számottevően.

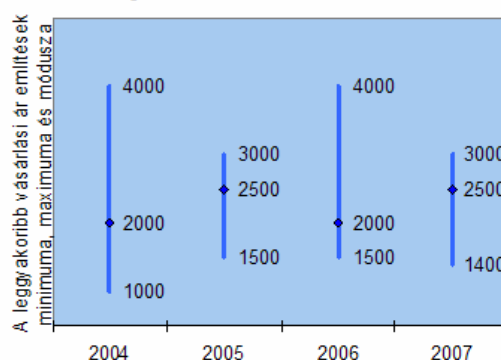
Az Európai Unióban a kannabisz lefoglalások száma 2001 óta stabil növekedést mutat. A hasis lefoglalások száma 2004-ig emelkedett, azóta csökken. A kannabisz növény lefoglalások 2006-ig kis mértékű emelkedést mutatnak, de az egyes tagállamok között nagyok az eltérések, és a tendencia nem egyértelmű.

A lefoglalt szerek eredete, a csempészet iránya, a piac szerkezeti összetétele további felméréseket igényel.

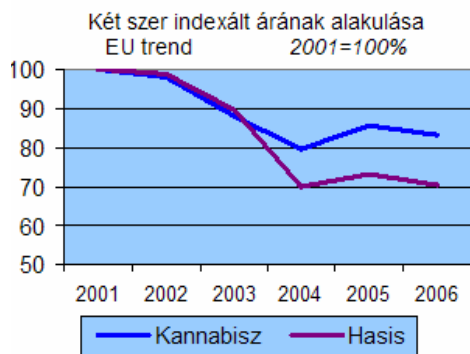
Árak és tisztaság

A kábítószeres utcai árak adatgyűjtése a drogambulanciák bevonásával készül; a kliensek körében az ország több pontján történik adatfelvétel a leggyakoribb árakra, a minimum és a maximum értékekre tényleges vásárlás kapcsán. A szerenként mintegy száz válaszból az derül ki, hogy Magyarországon a kannabisz ára lényegében évek óta változatlan, az árakat szezonális hatások nem érintik. Egy gramm kannabisz utcai ára 2000 és 2500 forint közé esik.

1 g kannabisz utcai árának alakulása

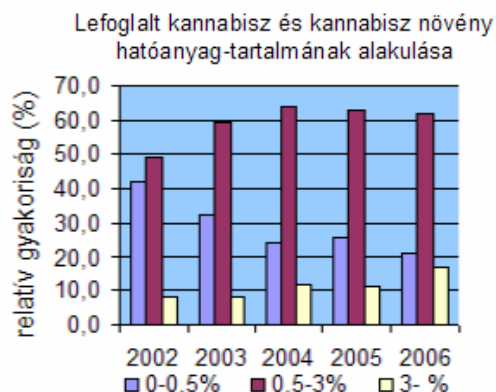

A BSZKI által vizsgált minták hatóanyag-tartalma legfeljebb 10-12%, azonban az alacsonyabb hatóanyag-tartalmú (<0,5%) anyagok aránya csökken, míg az általánosnak tekinthető 0,5-3% hatóanyag-tartalom feletti anyagok aránya évek óta folyamatosan növekszik.

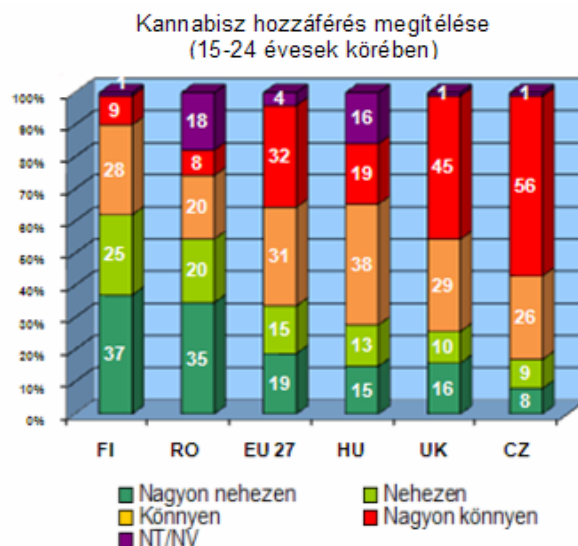
Az Európai Unióban

a kannabisz és a hasis ára az elmúlt években csökkenő tendenciát mutatott, a potenciál mindkét szer esetében stabil maradt. A készülő **Kannabisz piac és termesztés** kiadvány az árakat és a hatóanyag-tartalom kérdését is vizsgálni fogja. Az otthon termesztett, a hazai és az import kannabisz árban és hatóanyag-tartalmában mutatkozó eltérések kérdése is lényeges, de mivel ezek elkülönítése nehéz feladat, itt a kvalitatív adatok gyűjtése nagyobb szerephez jut.

Hozzáférés

Az iskoláskorúak kannabisz-származékokhoz való hozzáférésről az ESPAD vizsgálatból juthatunk majd adatokhoz, de ezek jelenleg még nem hozzáférhetőek. A 2008-as Eurobarométer vizsgálat szerint a magyar 15-24 évesek 28%-a nehezen, 57%-a könnyen tudna kannabiszt vásárolni, ami nem tér el jelentősen az EU tagállamok átlagától. Azt azonban az adatokból nem tudhatjuk meg, hol és hogyan vásárolják a kábítószer, mennyire elterjedt körükben a csoportos beszerzés és a megkínálás, egy fogyasztó hány csatornából tudna vásárolni, általában mekkora mennyiséget tartanak maguknál, és hogy előfordult-e körükben az otthoni termesztés. A téma jobb megértését további kvalitatív adatok segíthetik.

A kannabisz helyzetéről az EU 2005-ös bővítése során csatlakozott országokban (6. fejezet, 63-96 o.), és a kannabisz-származékok hatóanyag-tartalmának alakulásáról (14. fejezet, 239-260 o.) részletes elemzés olvasható a **Kannabisz monográfiában**.

A hozzáférési adatok a 2008 májusában készült **EC Eurobarometer: Young people and drugs among 15-24 year-olds** 42. oldalán található.

A magyar és az európai uniós kannabisz piaci adatok egyaránt megtalálhatók **az EMCDDA tematikus oldalán**. ■